

ท 3834

เดลินิวส์

ฉบับที่ 18,959 วันอาทิตย์ที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2544

หน้า 5

แกะรอยโดมิโน

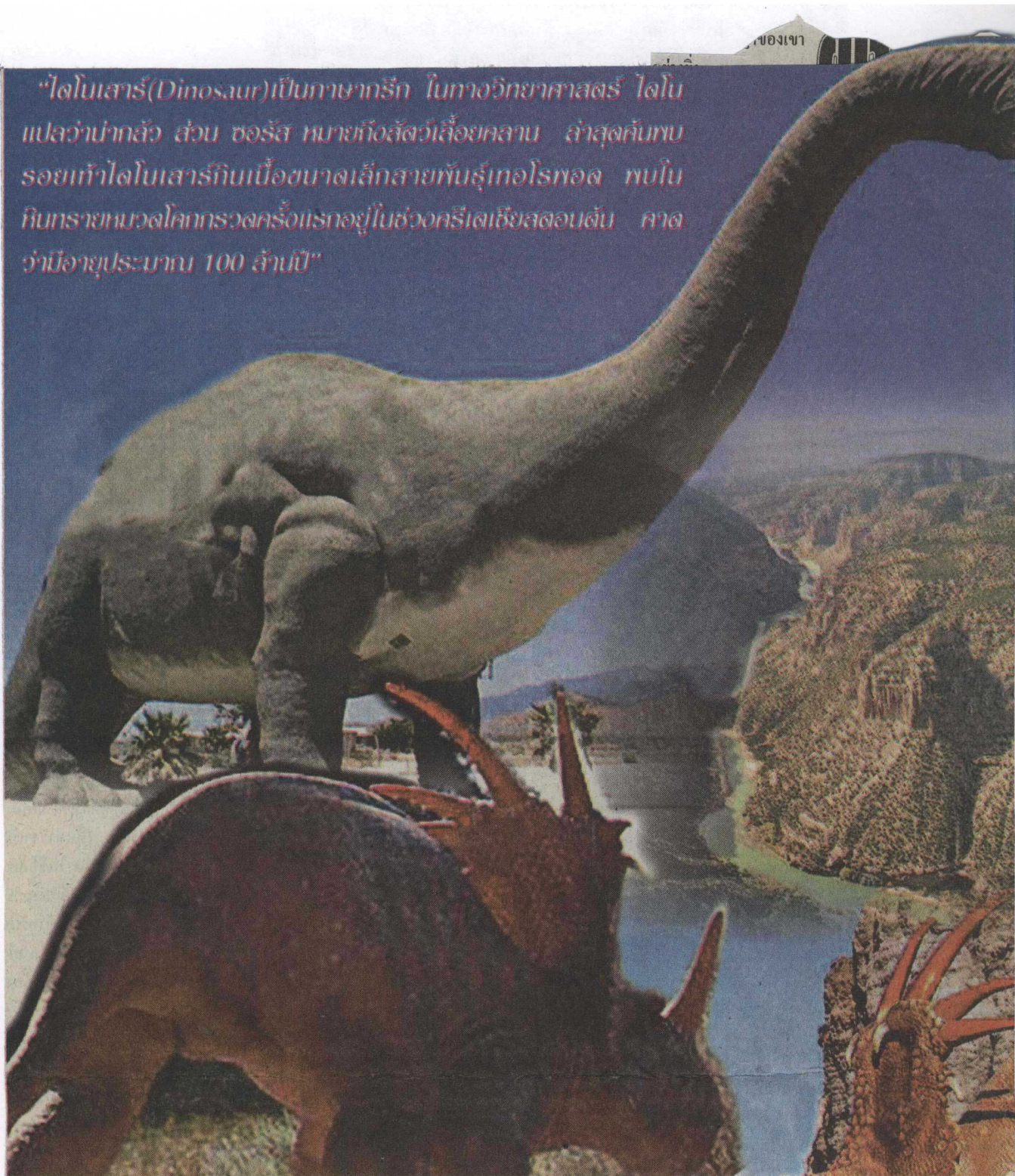
เสารัฐไทย

อาละวาดหลังยุค

จรัสศึก

พงษ์พรรณ บุญเลิศ

“ไดโนเสาร์(Dinosaur)เป็นภาษากรีก ในทางวิทยาศาสตร์ ไดโน
แปลว่าน่ากลัว ส่วน ซอริส หมายถึงสัตว์เลื้อยคลาน ล่าสุดค้นพบ
รอยเท้าไดโนเสาร์ที่บนเนินขนาดเล็กสายพันธุ์เทอโรพอด พบใน
หินทรายหมวดโคกกรวดครั้งแรกอยู่ในช่วงครีเตเชียสตอนต้น คาด
ว่ามีอายุประมาณ 100 ล้านปี”

6 ษยซากกระดูกและร่องรอยของสัตว์บกขนาดใหญ่อยู่หลายล้านปีที่ทุกคนรู้จักดีในชื่อของไดโนเสาร์ ไม่ว่าจะกาลเวลาจะผ่านไปนานเท่าใดสิ่งนี้ปรากฏคือหลักฐานชิ้นสำคัญในการสืบค้นเรื่องราวในอดีตที่ทุกชาติต่างให้ความสนใจไม่เว้นแต่ประเทศไทยซึ่งเป็นต้นกำเนิดการค้นพบไดโนเสาร์ชนิดใหม่ของโลก.....

ขณะที่ความบันเทิงจากภาพยนตร์ที่มีตัวละครเอกเป็นไดโนเสาร์สายพันธุ์ใหม่กำลังโลดแล่นอยู่บนแผ่นฟิล์ม ช่วงเดือนที่ผ่านมากรมวิทยาศาสตร์ได้ค้นพบรอยเท้าใหม่ของไดโนเสาร์กินเนื้อขนาดเล็กที่ อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม ซึ่งถือเป็นแหล่งค้นพบแห่งที่ 6 ของประเทศไทย !!!

ก่อนหน้านี้คณะสำรวจได้ค้นพบรอยเท้าไดโนเสาร์ที่ภูหลวง จ.เลย, ภูเวียง จ.ขอนแก่น, เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ทางด้าน จ.ปราจีนบุรี, ภูแฝก จ.กาฬสินธุ์ และที่ภูเก้า จ.หนองบัวลำภู ส่วนรอยเท้าล่าสุดจากการตรวจสอบพบว่าเป็นสายพันธุ์เทอโรพอด พบในหินทรายหมวดโลกกรวดซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่มีการค้นพบน่าจะอยู่ในช่วงครีเตเชียสตอนต้น คาดว่ามีอายุประมาณ 100 ล้านปี

ลักษณะรอยเท้าทำให้ทราบว่าไดโนเสาร์ชนิดนี้มีเท้า 3 นิ้วโดยนิ้วกลางมีขนาดยาวกว่า 2 นิ้วข้าง ๆ ซึ่งยาวเท่า ๆ กัน วัดขนาดความยาวของรอยเท้าได้ประมาณ 10-14 ซม. กว้างประมาณ 6.5-10 ซม. เดินด้วย 2 เท้าหลังและน่าจะมีคามสูงถึงตะโพกประมาณ 1 เมตร เดินเร็วประมาณ 2 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ปริศนาของไดโนเสาร์โดยเฉพาะการดำรงชีพอยู่ได้อย่างยืนยวนนับล้าน ๆ ปีจึงเป็นความพิศวงที่ชวนค้นหาตอบอย่างยิ่ง....

วราวุธ สุธีธร หัวหน้าคณะสำรวจไดโนเสาร์ไทย กรมทรัพยากรธรณีอธิบายถึงการแบ่งยุคไดโนเสาร์และการค้นพบไดโนเสาร์ชนิดใหม่ ๆ ในผืนแผ่นดินไทยว่า ก่อนที่จะมีการค้นคว้าเกิดขึ้นในประเทศไทยการค้นพบไดโนเสาร์ครั้งแรกของโลกนำโดยศาสตราจารย์ ริชาร์ด โอเวน นักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของอังกฤษเป็นคนตั้งชื่อ ไดโนเสาร์ (Dinosaur) ซึ่งเป็นภาษากรีก ในทางวิทยาศาสตร์ ไดโน แปลว่า นกแก้ว ส่วน ซอริส หมายถึงสัตว์เลื้อยคลาน

จากนั้นมามีการค้นหาและก็พบว่าซากสัตว์โบราณชนิดนี้กระจายอยู่ทั่วไปในชั้นหินหลายแห่งทั่วโลก แต่เดิมคนส่วนใหญ่มักมีความเข้าใจว่าไดโนเสาร์เป็นสัตว์ใหญ่โตหรือเป็นสัตว์ประหลาดขนาดยักษ์เช่นเดียวกับปลาวาฬ บ้างก็ว่าเป็นสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเท่าที่มีชีวิตอยู่ในโลก ซึ่งในความเป็นจริงไดโนเสาร์เป็นสัตว์เลื้อยคลานโบราณชนิดหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินและสูญหายไปหมดสิ้นเมื่อหลายสิบล้านปีที่ผ่านม

นอกจากนี้ไดโนเสาร์ยังมีขนาดและรูปร่างหลากหลาย ตั้งแต่ขนาดใหญ่มหึมาหนักกว่า 100 ตัน หรือแม้แต่มีความสูงกว่า 100 ฟุตจนกระทั่งมีขนาดเล็กกว่าไก่ บางพวกเดิน 4 ขาเดินและวิ่งบนขาหลัง 2 ข้าง บ้างก็กินพืช บางพวกก็กินเนื้อเป็นอาหาร

“การแบ่งยุคไดโนเสาร์ที่อาศัยอยู่บนโลกจึงแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลาคือ ยุคโทรแอสสิก ซึ่งเป็นช่วงแรกของการเกิดไดโนเสาร์ยุคต่อมาคือ จูราสสิก เป็นช่วงที่เกิดมีไดโนเสาร์หลากหลายชนิดและยุคสุดท้าย ครีเตเชียส ช่วงที่ไดโนเสาร์มีวิวัฒนาการสูงสุดและสูญพันธุ์ไปในที่สุด

ตลอดระยะเวลายาวนานที่ไดโนเสาร์มีวิวัฒนาการออกไปเป็นวงศ์สกุลต่าง ๆ เท่าที่ค้นพบและจำแนกได้มีประมาณ 340 ชนิดและคาดว่ายังมีอีกเป็นจำนวนมากที่ยังรอการค้นพบในที่ต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งหนึ่งที่มีชั้นหินสะสมตัวอยู่ในช่วงเวลาที่ไดโนเสาร์อาศัยอยู่ในโลกซึ่งในเร็ววันนี้อาจจะค้นพบไดโนเสาร์ที่แตกต่างจากที่พบก็เป็นได้ และที่น่าสนใจคือทุกวันนี้ทั่วโลกซึ่งมีคณะสำรวจไดโนเสาร์อยู่ประมาณ 100 คณะมีส่วนช่วยให้มีการค้นพบไดโนเสาร์ชนิดใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น 1 ชนิดทุกสัปดาห์”

ที่ผ่านมาไดโนเสาร์ที่ตายแล้วจะเหลือซากกลายเป็นฟอสซิลเพียง 1 ส่วนต่อล้านส่วน นอกจากนั้นจะถูกไดโนเสาร์หรือสัตว์อื่น ๆ กินเป็นอาหาร ไม่ก็ผุพังสลายไป บริเวณที่จะเกิดฟอสซิลได้มักจะเป็นสถานที่ที่ใกล้กับแม่น้ำชายฝั่งทะเล ฯลฯ และเมื่อหมดยุคไดโนเสาร์หลายล้านปี พื้นผิวโลกจะเกิดการเคลื่อนตัวตามกระบวนการธรรมชาติ ชั้นหินบางส่วนจะถูกยกตัวขึ้น ความร้อนจากแสงอาทิตย์ รวมทั้งความชื้นจากน้ำแข็ง ลม ผ่นจะกัดกร่อนทำลายชั้นหินเหล่านี้ลงฟอสซิลที่ฝังตัวอยู่ก็จะโผล่ออกมา

ซากไดโนเสาร์ของไทยส่วนมากพบในยุคครีเตเชียสซึ่งเป็นยุคไดโนเสาร์ครองอีสาน ช้างยังเป็นยุคสุดท้ายต่อจากยุคจูราสสิก พบอยู่ในหินตะกอนซึ่งแผ่กระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณที่ราบสูงโคราช (กลุ่มหินโคราช) ในภาคอีสาน นอกจากนี้ยังมีกระจายเป็นแห่ง ๆ ในบริเวณ

ภาคเหนือและภาคใต้ซึ่งมีโอกาสที่จะเจอร่องรอยไดโนเสาร์ทั้งสิ้น

สำหรับไดโนเสาร์ไทยที่เก่าแก่ที่สุดค้นพบในยุคแรกที อ.น้ำหนาว จ.เพชรบูรณ์ กระดูกที่พบมีขนาดใหญ่ แข็งแรงและอาจจะยาวถึง 8 เมตร เป็นไดโนเสาร์ประเภทกินพืช ฟันมีรอยหยักแบบเลื้อยหยาบ ๆ มีคอยาว เท้าหน้ามีขนาดค่อนข้างเล็กกว่าเท้าหลัง มีมือเล็บแหลม

แม้วันนี้สัตว์โลกล้านปีจะสูญพันธุ์ไปจากโลกนานกว่า 65 ล้านปีแล้ว แต่ร่องรอยเท้าหรือเศษซากฟอสซิลที่เหลืออยู่ยังคงเป็นกุญแจดอกสำคัญไขปริศนาแห่งกาลเวลา อีกทั้งยังสะท้อนถึงความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติและระบบนิเวศในอดีตได้อย่างดี

และไม่่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตามที่ทำให้สัตว์เลื้อยคลานเหล่านี้สูญพันธุ์ไป ชื่อของไดโนเสาร์และเรื่องราวที่ชวนติดตามจะยังคงเกี่ยวคู่โลกตลอดไป.

ไดโนเสาร์ไทยชนิดใหม่ของโลก

การศึกษาวีจยฟอสซิลไดโนเสาร์ในเมืองไทยอย่างเป็นทางการเป็นระบบนั้นมีมานานกว่า 20 ปี โดยคณะสำรวจโบราณชีววิทยา-ฝรั่งเศสซึ่งได้ออกทำการสำรวจค้นหาซากดึกดำบรรพ์ของสัตว์มีกระดูกสันหลังในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ฟอสซิลไดโนเสาร์ที่เก่าแก่ที่สุดพบอยู่ในยุคไทรแอสสิกตอนปลายอายุ 209 ล้านปีก่อนและอายุน้อยที่สุดในยุคครีเตเชียสตอนกลางอายุ 100 ล้านปีก่อน

ส่วนไดโนเสาร์ไทยชนิดใหม่ของโลกที่พบคือ กูเวียงโกซอรัส สิรินครเน ไดโนเสาร์ซอโรพอดชนิดแรกที่พบในประเทศไทยจากชั้นหินหมวดเสาข้าว ยุคครีเตเชียสตอนต้นอายุประมาณ 130 ล้านปีมาแล้ว พบที่ จ.ขอนแก่น, กาฬสินธุ์, สกลนคร, อุดรธานี และนครราชสีมา ซึ่งชื่อสกุล กูเวียงโกซอรัส หมายถึงสัตว์เดือยคลานจากกูเวียง และชื่อชนิดสิรินธรเน เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ

เทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ผู้ทรงสนพระทัยงานด้านโบราณชีววิทยา

สยามโมไทรันนัส อีสานแอนซิส อยู่ในยุคครีเตเชียสตอนต้น ชั้นหินเสาข้าวอายุประมาณ 130 ล้านปีมาแล้ว พบที่ภาคอีสานใน จ.ขอนแก่น กาฬสินธุ์ สกลนคร เป็นไดโนเสาร์กินเนื้อขนาดใหญ่วงศ์ไทรันโนซอริเด สยามโมซอรัส สุธีธรณี เป็นไดโนเสาร์ชนิดแรกของไทยที่พบในชั้นหินหมวดเสาข้าว ยุคครีเตเชียสตอนต้น อายุประมาณ 130 ล้านปีมาแล้ว พบที่ภาคอีสานใน จ.ขอนแก่น กาฬสินธุ์ สกลนคร เป็นไดโนเสาร์กินเนื้อขนาดใหญ่ สุดท้ายคือ จิตตะโกซอรัส สัตยารักษ์กี เป็นไดโนเสาร์มีกระดูกตะโพกแบบแตกต่างจากไดโนเสาร์อื่น ๆ ที่พบในเมืองไทย พบฟอสซิลจากชั้นหินโลกกรวด ยุคครีเตเชียสตอนต้น อายุประมาณ 100 ล้านปีมาแล้ว พบในภาคอีสานที่ จ.ชัยภูมิ.

ข้อมูล : กองธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี

